

Zeilwedstrijden met „Hollandsche booten”

Waterminnend Nederland is over het algemeen goed op de hoogte van de wedstrijdzeilsport van zowel vroeger als nu. Een goed voorbeeld hiervan is de bekendheid met het skûtsjesilen, de Strontrace, de botterwedstrijden, klipperraces enz. Daarom is het verwonderlijk dat nog maar slechts een enkeling iets weet over de zeilwedstrijden met Hollandse boten, die tot aan de Tweede Wereldoorlog, met name op de Lek en de Hollandse IJssel zijn gehouden. Natuurlijk weten we wel iets over de Hollandse boot als roeiboot. Het is bekend dat deze boot waarschijnlijk zijn bakermat had in het westelijke deel van de Krimpenerwaard, maar dat er ook Hollandse boten gebouwd werden langs de Gelderse IJssel, zij het in iets andere vorm. We weten ook dat de Hollandse boot populair was bij de binnenschippers, de baggerwerken en Rijkswaterstaat die deze boten lange tijd gebruikt hebben. Over de zeilwedstrijden met deze boten is echter weinig bekend en wat nog erger is, er is ook weinig meer over te vinden. Daarom heb ik mij slechts gewaagd aan een korte beschrijving over het wedstrijdzeilen met Hollandse boten.

De oorsprong van de wedstrijden laat zich raden. Als u bedenkt dat er in een dorpje als Krimpen a.d. Lek alleen al vijf botenbouwers waren, die deze boten ook wel verhuurden. De boten werden dan naar de huurders in bijvoorbeeld Rotterdam gebracht.

Tekst: Willem Eerland

Nu leert een oud gezegde ons dat „wanneer Onze Lieve Heer wind geeft, wij zelf voor zeil dienen te zorgen” en zodoende was de wedstrijd-sport met deze boten in feite al geboren. Verschillende mensen in Krimpen a.d. Lek, Krimpen a.d. IJssel en Capelle a.d. IJssel hadden een Hollandse boot als jacht. Zo'n jachtuitvoering bestond hierin dat de boten wat hoger opgeboeid waren en uitgerust met een roer en zwaarden. Al deze boten hadden een kromme gaffel en geen spriettuig. Natuurlijk waren er veel mensen die hun boot gebruikten voor hun dagelijks werk en de boot, indien nodig, aanpasten voor de wedstrijden. Een voorbeeld hiervan was baken-

meester Vogelenzang de Jong die we met zijn „IJsselmeeuw” tegenkomen in de programmaboekjes van de Braasemermeer, de Kralingse Plassen en natuurlijk op de Hollandse IJssel. Maar ook molenaar Willem van Schelven die met zijn „Hendrika” bij alle evenementen aanwezig was, meestal samen met zijn broer Nico uit Gouda

Muller met zijn fokkenist Aalbers in een wedstrijd van Krimpen a.d. Lek naar Bergstoep, anno 1932.

die met zijn tjotter „Hilda” bekendheid verwierf. Verder was daar sleepbootkapitein Leen Eerland die zijn Hollandse boot (ex. veerboot van Oude Tonge) gebruikte bij het transporteren van houtvloten, maar zondags de boot enigzins aanpaste en dan met zijn „Truida” een ware prijzenpakker bleek te zijn. Ook kolenboer de Jong met de „IJsselstroom”, veerdienst De Ruit met de „Ideaal” en botenbouwer O. E. Muller met de „Annie” waren niet weg te denken uit het deelnemersveld van deze lokale wedstrijden.

Wedstrijden op de Lek

De Krimpenaren zeilden voornamelijk op de Lek, waarbij de boten uit de grote klasse tot aan bijvoorbeeld Schoonhoven zeilden en de kleinere tot aan Bergstoep, uiteraard afhankelijk van de omstandigheden. Een briljant zeiler was de al eerder genoemde Ommo Muller, (zoon van de gezagvoerder van de „Bastiaan Pot” zie S.d.Z. nr. 10, 1986). Hij had een werfje in Krimpen a.d. Lek waar o.a. Hollandse boten gebouwd werden. Zelf zeilde hij met de naar zijn jongste dochter genoemde „Annie” en later met de „Dicky”. Een zeilmaatje van Muller vertelde: „Als Muller na een wedstrijd, gezeild

De afvaart geschiedt in de onderstaande volgorde:

UUR	KLASSE	SOORT VAN VAARTUIG
9.30	A	Hollandsche Booten
9.35	B	Spiegelbooten
9.40	C	Kleine Hollandsche Booten
9.45	D	Groote Holl. Booten en Tjotters
9.50	E	Sloepen en Scheldejollen
9.55	F	A. B. C. Klasse.

SPIEGELBOOTEN.

Klasse B - Afvaart 9.35 uur - TWEE PRIJZEN.

I	5. Kikkerfje	C. van Schelven, Krimpen a.d. IJssel	MEET
II	6. Jansje	W. van Schelven, "	10 min.
II	7. Agonisma	M. Goudriaan, Krimpen a.d. Lek.	10 min.

GROOTE HOLLANDSCHE BOOTEN MET TJOTTERS.

Klasse D - Afvaart 9.45 uur - TWEE PRIJZEN.

II	11. Hiida	N. H. van Schelven, Gouda	MEET
	O.F.		
	13. Ideaal	A. Kalkman, Capelle o.d. IJssel	MEET
I	14. Rival	W. v.d. Ruit, "	5 min.
II	13. Hendrika	W. van Schelven, Krimpen a.d. IJssel	5 min.

A. B. C. KLAS.

Klasse F - Afvaart 9.55 uur - EEN PRIJS.

II	20. Kikereki	A. C. Mijnlief F. Jzn., Krimpen a.d. Lek	MEET
	21. Jenny	Wm. Werner, Rotterdam	"

I *Slaboma* 1-32-30

II *Kikereki* 1-39-37

HOLLANDSCHE BOOTEN.

Klasse A - Afvaart 9.30 uur - TWEE PRIJZEN.

I	1. Truida	L. Eerland, Krimpen a.d. Lek	MEET
II	2. IJsselstroom	M. de Jong, Krimpen a.d. IJssel	"
	3. IJsselmeuw	P. de Jong, "	1 min.
	4. Dicky	O. E. Muller, Krimpen a.d. Lek.	12 min.

KLEINE HOLLANDSCHE BOOTEN.

Klasse C - Afvaart 9.40 uur - DRIE PRIJZEN.

II	8. Elizabeth	Joh. Gouwens, Krimpen a.d. IJssel	MEET
	9. Twee Gebroeders	A. v.d. Velden, Rotterdam	"
	10. Neel	H. de Wit, Capelle o.d. IJssel	4½ min.
I	11. Trio	C. de Jong, Krimpen a.d. IJssel	6½ min.
II	12. Neeltje	H. v.d. Graaf, "	16½ min.

SLOEPEN EN SCHELDEJOLLEN.

Klasse E - Afvaart 9.50 uur - DRIE PRIJZEN.

I	16. Oezaan	W. de Groot, Rotterdam	MEET
II	4. Wilster	C. F. Smit, Alblasserdam	"
	17. Anna	H. Nederveen, Rotterdam	5 min.
	18. Jaap	H. Voglezang de Jong Krimpen a.d. IJssel	8 min.
II	19. Cato	J. Hagendijk, Cappelle a.d. IJssel	10 min.

op het scherp van de snede, vooraan de finish naderde, dat hij dan zijn oponent voorbij liet gaan en dan zei: „Ik zit in het bestuur en dan moet je niet winnen, daar krijg je alleen maar praatjes van”. Het feit dat er bij de wedstrijden geen mensen uit Nieuw Lekkerland en Kinderdijk meededen, wordt misschien verklaard door het

feit dat de wedstrijden meestal plaatsvonden op zon- en feestdagen, zodat deze mensen op christelijke gronden niet mee konden doen. Hetzelfde gold waarschijnlijk voor het schippersdorp Ouderkerk a.d. IJssel. Om een inzicht te krijgen in het aantal klassen waarin gezeild werd, volgt hier een uittreksel uit het programmaboekje van een wedstrijd georganiseerd door Zeil & Roeivereniging „Hollandsche IJssel” te Krimpen a.d. IJssel, die gehouden

De door Muller zelf gebouwde fraaie Hollandse boot „Dicky”.

werd op donderdag 25 mei v.m. 08.00 uur op de rivieren „Den Hollandschen IJssel en Maas” in 1922.

Alvorens de wedstrijden begonnen, werden s'morgens vroeg de boten op de kant gehaald, schoon gemaakt en gepotlood. Dit potlooden gebeurde met een papje van gemalen grafiet, aangeemaakt met eieren en bier. Het tijdstip van de start hing enigzins af van het tijt maar viel voor de middag omdat er toch meestal een flinke afstand gezeild moest worden. In het programma is te lezen dat er ook gezeild werd met grotere boten zoals bijvoorbeeld de tweemaster „Dit” van P. Boogaard en

de al eerder genoemde tjotter „Hilda” van Van Schelven. Ook in kleinere klassen deden andere boten mee, bijvoorbeeld Spiegelsloepen, Groenland-sloepen en na de uitvinding van de Friese kapper Bulthuis uit Bergum na 1921 natuurlijk ook de BM. Dat het er in de wedstrijden met de Hollandse boten fanatiek aan toeging blijkt uit het volgende relaas. Toen Ommo Muller al oud begon te worden, had hij last van duizelingen zodat hij altijd een zeilmaat mee moest nemen. Op een dag sprak hij ernstig tegen zijn maat: „Als ik nou ooit eens een keer over boord val, dan hoef je niet terug te komen hoor, want het kost je een hoop tijd en voor mij is het dan waarschijnlijk toch al te laat”. Hierna is zijn fokkenist nooit meer mee geweest.

Op de foto zien we Muller met zijn fokkenist Aalbers in een wedstrijd van Krimpen a.d. Lek naar Bergstoepe in 1932.

Nadat in de crisisjaren de animo voor de wedstrijden al danig terug gelopen was o.a. omdat sommige mensen vonden dat je in een dergelijke slechte tijd niet voor je plezier kon gaan zeilen, was het in 1938 voor wat Krimpen a.d. IJssel betreft definitief afgelopen. Krimpen a.d. Lek was al eerder gestopt. Hoewel tot ver na de oorlog de Hollandse boot in gebruik is gebleven, zijn er geen zeilwedstrijden voor deze klassen meer uitgeschreven.

De Hendrika met aan het roer Willem van Schelven, Piet Rietveld in het midden en Piet van Schelven bij de mast.

